

Szöllősi Hírek

A Zsongorkő Baráti Kör lapja 2001. március

Az 1848/49-es forradalom és utóélete

1848-49 az elmúlt 150 évben a magyarság utolsó nagy győztes élményeként rögződött a köztudatban. Győztesként, mert a sikeres polgári forradalom következményeként Magyarország polgári állammá alakult és erkölcsileg is győztesként, mert a szabadságharcot a császári hadsereg csak egy másik nagyhatalom, az orosz cári csapatok segítségével tudta leverni.

Az európai forradalmak közül kétségtelenül a magyar volt a legsikeresebb, a leggyorsabban eredményre vezető, a leggyökeresebb átalakítást kínáló és a legnagyobb tömegbázissal rendelkező, amely a társadalom, a gazdaság és a politika szinte minden alapvető kérdésére választ adott. Mindez elsősorban annak köszönhető, hogy 1848 márciusát több évtizedes szellemi és gyakorlati előkészítő munka (a „magyar reformkor”) előzte meg. 1848-49-ben csak a magyarság volt képes társadalmi, illetve nemzeti céljainak védelmére a kor színvonalán álló reguláris fegyveres erőt létrehozni. Ez a legfőbb magyarázata a magyar szabadságharc katonai sikereinek és ezért tarthatott ki legtovább az európai mozgalmak közül.

Mindazonáltal 1848-1849 az eltelt másfél évszázad alatt a magyar politikai kultúra viszonyítási pontja lett. Ezért napjainkban is különösen fontos a történelmi események, tények lehetőség szerinti teljes feltárása és közzé tétele csakúgy, mint a már publikált eredmények megrostálása.

Az 1848-49-es forradalom és szabadságharc története a 150. évforduló alkalmával ismét az érdeklődés köz-

zépontjába került. Megélnékültek a történelmi kutatások, újfent reflektorfénybe kerültek a forrásörző helyek (múzeumok, levéltárak, könyvtárak), konferenciák, tanulmányok, könyvek sora tisztelgett 1848-1849 emléke előtt.

Az újabb történész generáció már árnyaltabban, ideológiai béklyók nélkül tekint a szabadságharcra és szereplőire. De NEM volt ez mindig így...

1848. március 15-e egy esős keddi nap volt, Pest Budán, a széles környék falvaiból és a mezővárosaiból parsztok, iparosok, kereskedők tízezrei gyűltek össze a Józsefnapi híres vásárra, hogy adják-vegyék terményeiket, portékáikat és híreket váltsanak. A bámész nép zöme nem is tudott arról, mi történt néhány hete Párizsban, két nappal korábban Bécsben, nem érezte, hogy számára is eljött az idő, „most vagy soha” maga dönthet sorsáról. Minden értelmes hazai jobbágygazda és zsellér, minden kézműves és kalmár tudta azonban, hogy Pozsonyban, a nemesi rendek országgyűlésén az ő sorsáról tanácskoznak a főurak, főpapok és a vármegyei követek. Tudták azt is, hogy királyuk és a cselszövő udvari kamarilla meg akarják akadályozni a reformokat. Bécsben el akarják odázni, az örök szolgaságban és jogfosztottságban élő jobbágyság felszabadítását, nem akarják, hogy a törvény előtt egyenlők legyenek az addig külön bíróságok alá tartozó közrendűek, illetve nemesek, hallani sem akar az adóterhek közös viseléséről, nem akarják a Szent Korona alá tartozó, addig erővel elszakított Magyarország, Erdély és a végvidékek unióját.

MOST KÜZDJÉL A HAZÁÉRT, MAGYAR!

**Most küzdjél a hazáért, magyar!
Cselekedni, gyorsan, hamar!
A szabadság illata már a levegőben
Mint hűsítő árnyék a fák alatt.
Hűsíti ez minden sebedet,
Melyek téged döftek, a lelkedet!
Küzdjél érte most, legyél mellette,
Ne félj, ne állj kővé meredve!**

**Ha kell, az életed is áldozd fel,
Mert utódaidnak haza kell!
Hogy a csodás, szép mező,
Hogy a hatalmas, zöld erdő,
A végtelen pusztaság,
A zafirkek hegyek,
A minduntalan futkosó szelek:
Mind a haza legyenek!
Küzdjél érte most, legyél mellette,
Ne félj, ne állj kővé meredve!**

Héra László Ádám – Szent Lőrinc Katolikus Iskola diákjának - verse.

/folytatás a 2. oldalon/

Az 1848/49-es forradalom és utóélete

Pozsonyban, az országgyűlésen a nemzet politikai vezetői, gróf Batthyány Lajos, gróf Széchenyi István, Kossuth Lajos és a szabadelvű ellenzék a törvények erejében bízott, legálisan a király és a nemzet egyetértésével akarták megalkotni azokat a sarkalatos új törvényeket, amelyek ledöntik az idejét múlt hűbéri rendszert, a törpe kisebbség ősi, de ősdíva vált előjogait védelmező korlátokat, egyúttal biztosítják a haza polgárainak szabadságát és jogát a szabad tulajdonra. Egyenlőséget teremtenek az ország valamennyi fajra, vallásra, nyelvre, nemzetiségre, társadalmi származásra nézve sokféle lakosa számára és mindenkit „beemelnek az alkotmány sáncái közé”. Ám a magyar nemesség Pozsonyban politikai csatákat vívó vezetői 1848. március közepén már jól tudták, bármennyire is igaz eszméket, valóban keresztény erkölcsöt képviselnek szándékaikkal, önmagukban nem tudják győzelemre vinni szent ügyüket. Európa csodás tavaszának forradalmi és a pesti fiatal értelmiség által magával ragadott városi tömegek esküje- „rabok tovább nem leszünk”- együttesen segítették világra a polgári Magyarországot. Az újszülött szabadságot pedig az immár akadálytalanul elfogadott áprilisi törvények tették lehetővé megerősödni.

A magyar 1848 törvényes és alkotmányos forradalom volt Nemzetünk forradalmi- eltérően más országok véres és rengeteg felesleges áldozatot követelő beháborúitól 1848-ban is, 1918-ban is és 1956-ban is a nemzet békés egyetértésével, vértelenül diadalmaskodtak. Ezért váltak eszmei vonzóvá az ország nemzetiségei legfelvilágosultabb vezetői számára is. A polgári államrend győzelmét 1848-ban az jelentette, hogy olyan független felelős magyar kormány jött létre, amely nem a koronás uralkodónak, hanem egyedül a nép által választott országgyűlésnek volt alávetve. 1848 igazi hazafi szabadelvű politikusai a legszentebb és legfontosabb új jognak a választójog kiterjesztését tekintették, igaz ünnepek voltak az első népképviseleti választások június végén és júliusban, amikor parasztemberek, mezővárosi polgárok és falusi értelmiségiek első ízben maguk küldhettek képviselőket a pesti országgyűlésbe.

A világsi fegyverletétellel Magyarországon közel két évtizedes történelmi korszak vette kezdetét, az önkényuralom és a neoabszolutizmus kora. Egyúttal megkezdődött az a hosszú történelmi periódus, amelyben 1848-49 változatos és viharos utóélete zajlott, s amelybe egyformán beletartozott mind az egykori fő és középszereplők sorsa, emlékezete, mind a forradalom és a szabadságharc eseményeinek, eszméinek és kultuszának ápolása. Maguk a történetek és a másfél évszázad alatt hozzá kapcsolódott (és hozzá kapcsolott) mítoszok 1848-49-nek egyedülálló helyet biztosítottak a magyar történelemben.

Az 1880-as évektől váltak „divatosak” az emlékműállítások, amelyek a szabadságharc egy-egy jeles helyszínéhez, fontos eseményéhez, személyiségéhez kapcsolódtak. Aradon először 1867-ben állítottak emléket a vértanúknak a kivégzés feltételezett helyszínén egy tizenhárom ágú, kiszáradt eperféval. 1871-ben egy kölap került az emlékhelyre, majd felépült a ma is látható obeliszk a vár közelében.

1848-ban, a centenáriumi idején megváltozott '48 megítélése is, ismét forradalmisága került előtérbe. Egy igen rövid időszakra 1848 megint a nemzeti összefogás jelképe lett, a politikai pártok sok helyütt még együtt ünnepelték március 15-ét. A kommunisták azonban, miként a hatalmat, egyre inkább '48-at is maguknak sajátították ki a töretlen hitelű Petőfi és Kossuth mellé új szimbolikus személyiséget emeltek a nemzeti mitológiába a régi március hajdani főszereplői közül, Táncsics Mihályt. A népzézer Kossuth és a radikális Petőfi mellett a plebejus Táncsics lett a triász harmadik tagja. A centenáriumi ünnepségeit már egyértelműen ez a jelképrend uralta, s a történelmi hősökkel egy sorban egyre gyakrabban tűnt fel Rákosi Mátvás.

1848-49 céljai és hagyományai legigazabb és legtisztább formájukban 1956 októberének forradalmában éledtek újjá. Az új forradalomban a régi forradalom és szabadságharc szimbólumai is a maguk tiszta formájában jelentek meg. A célok: a sajtószabadság a bebörtönzöttek kiszabadítása, az idegen csapatok kivonása, a nemzeti érzelmű hadsereg megteremtése össze-csengenek '48 márciusának jelszavaival, a jelképek: a Kossuth-címer, a nemzeti színű karszalag a sarló-kalapácsos címertől megtisztított nemzeti zászló egyértelműen utalnak 1848-ra. És kísértetiesen hasonlítanak a következmények is, a leveretés, a megtorlás, az idegen csapatok, a kivégzett mártír miniszterelnök és a többi kivégzett forradalmár, a bebörtönzések, az emigrációs sorsok.

Az új kommunista rezsim félt '48 szellemiségétől. Noha 1957-ben máris visszavonták, a 48-49-es szabadságharc emlékünnepe a hivatalos Magyarországon több mint három évtizedre ismét lefokozott és egyre fáradtabb ünnepé lett, epizód a nemzet tavaszai sorában, s egyben kezdő ünnepe a nem kis történelmi izlésficammal megkonstruált „Három Tavasz” ünnepsornak. Megmaradt ugyanakkor jelképnek és igazi ünnepnek a rendszerrel szemben állók számára.

Az elmúlt harminc év márciusi ünnepeit '48 elsikkasztott kultusza, az elszürkült állami protokollt, illetve az alternatív ünneplések jellemezték. 1990-től immáron a 12. szabad március 15-ét ünnepelve büszkén vállaljuk nemzeti hagyományaink egyik legnemesebbikét, melyet remélhetőleg a felnövekvő generáció is magáénak vall.

Dr. Ódor Imre
történész

Citerazene az iskolában

Néhány hónap múlva talán már halhatjuk is a kővágószőlősi ÁNK citerazenekarának játékát, amennyiben a zömében felső tagozatos diákokból egy ilyen együttes megalakul. A feltételek adottak. A Zsongorkő Baráti Kör négy darab hangszert vásárolt az alsómocsoládi „MOCSOLÁD-CIVILHÁZ”-tól 50 ezer forintért. A hangszerek kezelésének tudományát - heti két alkalommal - Dr. Pesti János nyugalmazott főiskolai tanártól sajátíthatják el a diákok. A 15-20 fő ifjú zenész tanulását Drovácskó Erika énekszakov tanár is segíti. Reméljük, hogy ezzel a lehetőséggel élnek diákjaink, és a jövőben a kővágószőlősi kulturális élet is színesebbé válik.

BUZÁS ANDOR:

A HÉTKÖZNAPOK NAPLÓJÁBÓL

TAVASZRA – VIRADÓRA

Még előző este a bal papucsomat messze rúgtam az ágytól: nehogy először abba kíváncsozzék a láb a meteorológiai tavasz első reggelén. Ha nem így teszek, most arról számolnék be, hogy reggel a faluban napfényrobbanás volt s hunyorgó szemtanúk nem tudják mire vélni. A kertet valami éles peremű jégzilánkok borítják be, köztük egy tő hóvirág, zöld húsa lefeszett, ideviláglik a bimbó csontfehére. A nyomok és körülmények arra utalnak, hogy egy antiszociális suhanc- évszak figyelmeztető akciójáról lehet szó.

Jobb lábán elüetve az ajtóküszöbig, már más a kép: a kiskertben egy kibomlott fehér petty virít, kis szírom- tükör, ami visszaköszön a tél végi fénynek. Hiába, magasabb szélességen kel már a Nap, biztatóbb az erőtlen sugár beesési szöge, izmosodik, markánsan körvonalazódik a törvény! Ránk fér mostanában az ilyen ritka feltétlen törvényben ki-kimosni a szemünket reggelente!

/Kit érdekel, hogy a gyertyaszentelői medve annak idején mit hamukázott napirend előtt. Öreg medve, pocsek a memóriája. Egy Cavintonal etetett, kivénhedt, városligeti jósnő! /

Csupa örömforrás a kert. Megjöttek a madarak reggelizni. A még metszetlen lugas vessző-emeletein nyolc cinege, négy frakcióban. Előzékenyen, nagy tolerenciával kívárlják az előttük lévőket, és átkozódás nélkül röppennek be a kétlyukú lopótökbbe. Kétoldalt kíváncsi rigó és gerle- pár s alul a havon egy seregszóró szürke veréb, égi csavargók, éhes csövesek. Egy fiatal cinke időnként le-lepottyant nekik néhány dióbél- töredéket, napraforgómagot. No még ilyet sem pipáltam ebben az országban: egy közvetítő, aki nem fölfelé pottyant, hanem lefelé! /Vagy suta kezdő, vagy igazi szociális érzékenységű aranyos madár. Csak érje meg a tavasz végét is a kis lökött.../

Feljebb-feljebb lép égi grádicsán a Nap, átvilágít engem meg az idevalósiakat, felderíti a kiskertek múlt éjszakai feketegazdaságát... De kellene már nagyon a bal lábbeli is, hiába, fázós még az ember féllábú hajnali optimizmusa.

Bejövet még látom: macskák is igyekeznek az ajtó elé, kuncsorogni valami reggeli-féléért. Némelyik duzzadtabb alhasú, imbolyogva araszol a hólatyakon. Így a helyszíni tudósításom, végén boldogan jelenthetem, hogy errefelé a közérzet kiváló, mindez biztató jel a jövőre esedékes választások előtt, a macskák már választottak is, a kandúrok optimizmusa töretlen, hiszen szemmel láthatóan nem adták vissza az iparendélyt.

2001. Április 7-én kővágószőlősön borverseny

A bíráló bizottság a döntését 15 órákor hozza nyilvánosságra, amit az oklevelek és díjak átadása, valamint a vacsora követ.

Nevezni borfajtánként 2 palack borral lehet.

Nevezési díj:

Első minta 600 Ft. második
minta: 300 Ft.

Minden további minta nevezése ingyenes.

A bormintákat a kultúrházban április 3-án /kedd/ 14-18 óra között lehet leadni.

Minden boros-gazdát szeretettel vár a rendezőség.

Kertharát munkacsoport

NAGYHÉT A KŐVÁGÓSZŐLŐSI PLÉBÁNIÁN

VIRÁGVASÁRNAP Április 8.

Barkaszentelés /megemlékezés Jézus jeruzsálemi bevonulásáról/
Szentmise /benne jézus szenvedéstörténete Szent Lukács evangéliuma szerint/
**Kővágótőtősön reggel 9 órákor, Kővágószőlősön délelőtt 11 órákor,,
Cserkúton délután 2 órákor.**

NAGYCSÜTÖRTÖK Április 12.

Az Oltáriszentség szerzésének ünnepe. Szentmise
Kővágószőlősön este 6 órákor.

A szent mise után szentóra / imádság és elmélkedés / emlékezve az Olajfák hegyén szenvedő Krisztusra.

NAGYPÉNTEK Április 13.

Az Úr szenvedésének ünneplése. Keresztút
Kővágószőlősön délután 3 órákor.

Urunk szenvedésének ünneplése a plébániatemplomban este 6 órákor.

Egyetemes könyörgések* Hódolat a szent keresztfa előtt*
Szentáldozás* Imádság és elmélkedés a szent sír előtt.

NAGYSZOMBAT Április 14.

Délelőtt szent sír látogatás.
Jézus feltámadásának ünneplése a plébániatemplomban este 9 órákor.

Tűzszentelés és bevonulás a húsvéti gyertyával*
Húsvéti örömeinek* Proféták jóvendölései*
Megszólalnak a harangok* keresztségi fogalom megújítása*
Szentmise.

HÚSVÉTVASÁRNAP, KRISZTUS FELTÁMADÁSA Április 15.
Szentmisék rendje:

**Kővágótőtősön reggel 8 órákor, Cserkúton délelőtt ½ 10 órákor,
Kővágószőlősön délelőtt 11 órákor.**

HÚSVÉTHÉTFŐ Április 16.

Szentmisék rendje:
**Kővágótőtősön reggel 8 órákor, Cserkúton délelőtt ½ 10 órákor,
Kővágószőlősön délelőtt 11 órákor.**

A NYUGDIJAS KLUB HÍREI...

Március 3-án délután 3 órára megérkeztek a klub aktivistái, hogy előkészüljünk az ünnepre, a „Nemzetközi Nőnap”-ra. A menü, finom házizsiros kenyér, melyhez a zsírt Póláné Piroska hozta. A zsíros kenyérhez beszózott hagyma dukál, így hát az is volt bőven. A konyt alá való kisüsti narancsital volt és egy üveg bor, melyet Horváthné Aranka hozott. Az előkészület után a nyugdíjasokat érintő hivatalos megbeszéléssel kezdődött a klubprogram. Megbeszélésünk egyik sajnálatos pontja volt, hogy Domokosné Jolánka, aki hat éven át a klubvezető helyettesi tiszteletet töltötte be, tartós betegsége miatt a klubnapokon is ritkán tudott részt venni az utóbbi időben, a továbbiakban nem tudja vállalni a teendőket. Megköszönve az eddigi odaadó munkáját, mielőbbi gyógyulást kívánunk és azt, hogy a klub életében továbbra is részt tudjon venni. Klubvezető helyettesnek Gyenes Jánosné Erzsikét javasoltam, akit a tagság egyhangúan elfogadott. Őt köszöntjük e tisztségben és jó munkát kívánunk, hozzá jó egészséget. Túl a hivatalos részen három hűséges férfitagunk egy tál hóvirágcsokorral egymás mellé állva (bőven eltakarva a TV-t és a kijárat ajtót) felvertéve szívvel és lélekkel köszöntöttek bennünket a nőnap alkalmából. A szó –szólo Hegedüs Tibor tanár úr volt. (aki egyébként apátvarasdi klubtagunk) nagyon kedves, mindenre kiterjedő köszöntőt mondott méltatva a nőnap jelentőségét, majd minden hölgy kapott egy csokor virágot, amelyet Dani Bélával és Pozsonyi Bélával együtt adtak át egy –egy puzsi ellenében. **(mindennek megvan a maga ára)**. Köszönjük a szép gesztust, mely nagyon jól esett. A „virágos” után elejét vette a felhőtlen jó hangulat. Az elmaradhatatlan dalolást művészi koreográfiával kidolgozott gólya táncbemutató követett nagy taps kíséretében. A táncot három hölgy tagunk –művésznevükön Irmuska, Piroska és Erzsike mutatták be, minden elismerést kiérdemelve. Így telt el a délután és szinte észre sem vettük, hogy az óra mutatója a nyolcához közelít. Így hát véget vetettünk a „Zenének” és haza indultunk, egy kicsit felrázva az utca csendjét. Még sok ilyen együttöltött szép délutánt kívánok szeretetben, megértésben a kis „csapatnak”.

Dani Béláné klubvezető

Hull a hó.

Hull a pelyhes fehér hó,
Újra itt van a zimankó.
Szél Úrfi is útra kelt,
Hópelyhekkel táncot lejt.
Közben vígan dudorász,
Minden ablakot jól megráz.
Kéménylyukba is bebújik,
Jelzi, itt most Ó uralkodik.
Tombol, sívít kacagva,
Nagyon büszke magára.
A tánc egyszer majd véget ér,
Takarodót fúj és aludni tér.
Átadja helyét a kikeletnek,
Mert Tavaszündér jelentkezt.
Meg indul a föld alatt az élet,
Örülünk, hogy vége lett a télnek.

Turán Józsefné

RIGÓFÉSZEK

Szép nagy darab szőlője volt Vas János gazdának a „Buzgó” hegyoldalon. Olyan volt, mint egy valószínűs paradicsomkert. Keresztül-kasul szép sárga fővénnyel behintett utak vezettek rajta. A szőlő kellős közepén évszázados tölgyfák között csinos kis erdei ház állott. A ház előtt méhes s a méhes körül gyönyörű virágoskert pompázott. Vas János kis családja azért várta mindig a tavaszt, hogy munkálkodjék a kertben, s azért örvendtek a nyárnak, hogy gyönyörködhesse a szőlős kert szépségeiben. Különösen Palkó és Iluska szerettek nagyon a szőlős kertben tartózkodni s játszani a sima pázsiton.

Az édesapjuk már kora tavasszal munkálkodott, kertészkedett a szőlőben.

Történt egyszer, hogy egyik tavaszi napon, amikor Vas János éppen a hernyóktól és kártékony rovaroktól tisztogatta a gyümölcsfáit, az egyik szép terebélyes duráncai barackfán egy rigófészeket vett észre. Ennek a felfedezésnek nagyon megörült. Meg is nézte nyomban, hogy hány tojás van a fészekben. Éppen 4 volt. Aztán magában így gondolkodott: A 4 tojásból 4 rigó lesz, a két öreg rigóval pedig 6. ha minden rigó naponta csak 10 rovar, vagy hernyót pusztít el, akkor a 6 rigó naponta 60-at, egy hét alatt 420-at, egy hónap alatt 1800-at és egy év alatt annyi kártékony rovar, hogy hirtelen nem is tudta kiszámítani. Örvendett és boldog volt, hogy ilyen munkás kis kertészekre tett szert. Úgy is beszélt róluk mindig, hogy „az én kis kertészeim”. Ezután mindennap megnézte, hogy nincs-e valami bajuk. Egy darabig nem is tapasztalt semmit. Egyszer azonban végtelen nagy szomorúság töltötte el a lelkét, amikor észrevette, hogy a két öreg rigó a fa tetején sír, a fészkek pedig üres. Elment minden kedve. Egésznap még dolgozni sem igen tudott. Hát még amikor estefelé hazament s a pitvar lépcsőjén madártojáshejat pillantott meg, egész a szívéig nyilallott a fájdalom, mert ebből megtudta, hogy ki tette tönkre a kis rigó családot!

Teltek a napok, közeledett a szüret. Palkó és Ilonka nagyon várták ezt az időt. Minden nap számították, hogy szüretig még hányszor kell aludniuk. Végre elkövetkezett a várva-várt nap. A szőlőtőkék dús fürtökkel voltak megrakva, s a gyümölcsfák gallyai hajladoztak a piros érett gyümölcs súlya alatt, csak az egyetlen duráncai barackfán nem volt több két szép baracknál.

Palkó meg is kérdezte az édesapjától:

- Édesapám, miért van ezen a barackfán csak két barack, mikor én ennek a gyümölcsét jobban szeretem még a szőlőnél is.

Vas János arca erre a kérdésre elszomorodott. Érezte, hogy feleletlenül az ő szerető, de rossz cselekedetet elkövetett kis fiát kell jó útra térítenie és egyúttal megbüntetnie, ezért szigorú, de mégis atyai szelíd jósággal így felelt:

- Azért van két gyümölcs ezen a fán, fiacskám, mert a hernyók és kártékony rovarok még virágjában elpusztították a gyümölcsöt. Volt ugyan nekem ezen a fán hat kis kertészem, akik megvédték volna az ellenséges rovaroktól ezt a nemes gyümölcsfát, de valaki elrabolta őket.

- Miféle kertészek, édesapám?

- Én fiacskám a hasznos madarakat, mint amilyenek például a rigó, kertészeknek nevezem, mert ezek a jó madárkák igen nagy segítségemre vannak a kártékony rovarok és a hernyók pusztításában, már pedig te jól tudod, hogy amely fán kártékony rovarok és hernyók vannak, azon gyümölcs nem terem.

Palkó itt kezdett pirulni, de az édesatyja tovább folytatta a beszédet:

- Az a hat kis kertész, kis fiam, egy rigó család volt. Egy tudatlan, vagy talán rosszlelkű gyermek kiszedte a négy kis madártojást, s aztán a két öreg rigó is elhagyta ezt a helyet, ahol az ő ilyen munkájukat nem tudták megbecsülni.

- Azt mondtad, kis fiam, hogy te ennek a fának a gyümölcsét szeretted legjobban. Nagyon sajnállok, hogy ebből a két szem barackból nem adhatok neked, mert az egyiket édesanyádnak, a másikat pedig a kis Iluska testvérednek szántam. Én is nagyon szerettem volna megkóstolni, de úgy engem, mint téged megfosztott ettől az élvezet-től az, aki könnyelműen elvitte a madártojásokat.

Palkó sírva fakadt.

- Miért sírsz fiacskám?

- Azért sírok édesapám, mert a madártojásokat én vittem el. De ígérem, hogy ezután a hasznos madarakat nem bántani, de minden ellenség ellen védeni fogom.

Írta: Markovszky Gyula 1917-ben

Miről volt szó a ZsBK márciusi taggyűlésén?

Miután köszöntötte a megjelent tagokat, Holota Jenő ügyvezető elnök ismertette az összejövetel napirendjét. Ezek sorrendben:

1. 2000 évi költségvetés teljesítésének ismertetése.
2. 2001 évi költségvetés tervezetének előterjesztése.
3. Vezetőségválasztás
4. Tagfelvételi kérelmek ismertetése
5. Horvátországba tervezett kirándulás.

Sándor Tibor ügyvivő ismertette a 2000 évi költségvetés kiadásait, amely megközelítőleg az elképzelések szerint alakult. A tagság az beszámolót elfogadta.

A 2001 évi költségvetés-tervezetnél az előző taggyűlésen ismertetett tervezetthez képest néhány módosítást javasolt a vezetőség. Például a támogatások összegénél átcsoportosítást hajtottak végre. A javaslat szerint az egyház részére a ZsBK 2001-ben 40.000, a polgárőrség számára pedig 25.000 forintot biztosít.

Az egyháznak nyújtott támogatás összegéről vita alakult ki. Voltak, akik nagyobb összeget javasoltak mondván, hogy az egyházközség nagyon szűkös keretből gazdálkodik. Mások elegendőnek ítélték a tervezett támogatást. Több hozzászólás után Varga Géza indítványozta, hogy bocsássák szavazásra a kérdést. Ezután Holota Jenő elnök feltette szavazásra az egyház támogatásának összegét. A többség 40.000 Ft támogatást fogadta el.

Horváth Jenő az egész költségvetés-tervezettel kapcsolatosan több kérdést tett fel. Ezekre Sándor Tibor adott választ, magyarázatot.

A vita során kialakult módosításokkal a tagság elfogadta a 2001 évi költségvetést.

Ezután került sor a vezetőség megválasztására. Holota Jenő feltette a kérdést, az eddigi tisztségviselők vállalnák-e az eddigi végzett feladatukat. Az igenlő válasz után Kovács Sándorné kulturális munkacsoport-vezetőt, Varga Géza kertbarát munkacsoport-vezetőt, Dani Béláné nyugdíjas klubvezetőt, Guhrné Mihelisz Eszter pénztárost a tagság egyöntetűen megválasztotta. Mivel Holota Jenő lemondott a környezetvédelmi munkacsoport vezetői megbízásáról, a tagság egyöntetűen Horváth Jenő személyét fogadta el erre a posztra.

Az ügyvivői tiszteket továbbra is Sándor Tibor tölti be, a tagság szavazata alapján. Holota Jenő újabb tagfelvételi kérelmeket terjesztett elő. Elmondta, hogy a legutóbbi taggyűlésen már szóba került, a tagfelvételek megváltoztatása. A vezetőség javaslata, hogy teljesen kívülálló új tagot csak fél éves pártolói tagság után lehet felvenni, addig is bekapcsolódhat a tagság munkájába, mindenki megismerheti és így az átmeneti idő után elnyerheti a teljes jogú tagságot. Ez a szabály nem vonatkozik a tagok házastársára, illetve gyermekeire, őket azonnal felvehetik a ZSBK tagjai közé. Ennek ismeretében három tagfelvételtől döntött a tagság.

Sándor Tibor ügyvivő ismertette a tervezett horvátországi kirándulás részletes programját. Ezután a megjelent tagok elfogadták a nyári 5 napos kirándulás megvalósítását. A döntés szerint a résztvevők számára az úti-költséget, belépőjegyet a Plitvicei tavakhoz a ZSBK átvállalja. Az utazókat terheli a félpanziós szállásdíj és egyéb költségek.

Zámoly, Strasbourg, Kővágószőlős

Az utóbbi időben újra tele van a rádió, TV, újságok a Franciaországba kiment zámolyi romacsaládok ügyével. Kővágószőlősről is kiment Kanadába néhány család, de a kettő nem ugyanaz. A kővágószőlősiak nem hivatkoztak üldözésre, a jobb élet reményében utaztak el. A zámolyiak viszont üldöztetésre, megkülönböztetésre panaszkodnak. Erről sokféle véleményt lehet hallani, nekem is megvan a magam véleménye. Szerintem itthon is lehet boldogulni, Magyarországon kellett volna munkát, megélhetést keresni. Én is cigányember vagyok, de mindig dolgoztam. Vagy itt, vagy ott, de megteremttem a család megélhetésére valót. A feleségem is dolgozik, rendes lakásunk van, a gyerekek rendszeren járnak iskolába, elég jól tanulnak.

Kíváncsi lettem volna, a zámolyi családok mennyire igyekeztek magukon segíteni, és nem csak a potyát várni. A zaklatást, üldözést meg nem hiszem el, mert Magyarországon ilyen nincs. Illetve elvélve előfordulhat, de ennyi más országokban is van. Ha előfordult is ilyen eset, az egyes személyek között lehetett, és nem a többségi társadalom vagy az állam részéről. Aztán az is kérdés, akit megfenyegettek vagy megverték, nem magának köszönheti-e.

A Krasznai József által kiutazott romacsaládok ügye nem használja a magyar cigányoknak, sőt árt. Eddig nem tapasztaltam de lehet, hogy a többségi társadalomban fokozódik a

cigányokkal szembeni ellenszenv emiatt. Ha ez így lesz, akkor az itt maradottak ihatják meg a levét, pedig ők erről nem tehetnek.

Igaz, hogy sok roma család nagy szegénységben, nehéz körülmények között él. De nem jól van, hogy a TV-ben mindig csak elmaradott, rendetlen, piszkos cigányokat mutatnak. Egyszer eljöhete a TV Híradó Kővágószőlőse is. Én szerintem a mi falunkban nincsen roma-magyar ellentét, legfeljebb egy-két családot nem szeretnek a lakosok, de magyar is van ilyen. Tehát akit nem szívelnek, azt nem azért mert cigány, hanem egyéb oka lehet. Azt sem tapasztaltam, hogy a hivatalokban, az oktatásban vagy az orvosnál megkülönböztetnének valakit azért, mert roma származású.

Én úgy látom, a roma többség igyekszik felzárkózni, és sokat tesz azért, hogy az életszínvonala jobb legyen. Az is igaz, néhány család bizony többet is tehetne élete javításáért.

Véleményem szerint a cigányok állami és önkormányzati segítsége nem romlott az utóbbi években, sőt némi javulás tapasztalható. Azt hallottam, hogy öt vagy hat kővágószőlősi iskolás romagyerek kap rendszeres havi ösztöndíjat az államtól. Segíteni csak azt lehet és azt kell, aki maga is igyekszik.

KŐ-PO

Tudja-e Ön?

- ❖ hogy – amint az év eleji influenzajárvány során is tapasztalható volt – sokan még 2001-ben sem tudják mikor és hogyan kell lázat csillapítani. Úgy tűnik egyesek képtelenek ezt megtanulni. Pedig a lázcsillapítás az otthoni beteggondozás egyik leggyakoribb és mindenki által elvégezhető feladata. Megteheti maga a beteg vagy a hozzátartozó. Ehelyett nem ritkán közepes láz esetén is össze-vissza rohangálnak, orvost, ügyeletet sőt mentőt hívnak. Még a legbutább, legprimitívebb emberektől is elvárható lenne, hogy láz estén lázcsillapítót vegyen be. Ilyen gyógyszernek mindig kellene otthon lennie a szekrényben vagy fiókban.
- ❖ hogy alapvető dolog az, hogy a lázat mérni kell, ezért szükséges minden háztartásban lázmérőt tartani. Láznak ugyanis a testhőmérséklet emelkedését nevezzük. Ezt pontos mérés nélkül, tapogatással esetleg megbecsülni lehet, és nagy a tévedés lehetősége. 37 C fokig normális a testhőmérséklet. 37,5 – ig hőemelkedésről, afelett lázról beszélünk. Az elmondottak a hónaljban mért hőmérsékletre vonatkoznak. Kisgyerek végbélben mért hőmérséklete fél fokkal magasabb! „Volt lázmérőnk, de eltörte a gyerek” hangzik olykor a kifogás. A lázmérő fontos eszköz, nem gyerekjáték! Nem egyszer ott sem méri a testhőt, ahol a hőmérő rendelkezésre áll. Az alapvető kulturáltsághoz tartozik, hogy ha rossz a közérzetünk, betegnek érezzük magunkat, mérjünk lázat!
- ❖ hogy sokan nem tudják azt, hogy a láz tulajdonképpen egy ősi védekező mechanizmus a szervezetbe került idegen anyagok ellen. Sokkal előbb kialakult, mint az emberre válás. Közismert, hogy a beteg háziállatok is gyakran lázasak. A szervezet hőmérséklet-emelkedésének sokféle oka lehet, leggyakrabban fertőző kórokozók (baktériumok, vírusok), mások szerves bomlástermékek, immunanyagok okozzák.
- ❖ hogy a magasabb testhőn gyorsabbak az anyagcsere-folyamatok, többek között a különféle védekező mechanizmusok is, például a kórokozók elleni antitest termelődés. Másrészt a kórokozóknak a 37 fok a legkedvezőbb, magasabb hőmérsékleten lassabban szaporodnak. Ezért nevezik egyes szakemberek a 37 és 38 fok közötti lázat „gyógyító” láznak.
- ❖ hogy emiatt 38 fokig nem kell a lázat csillapítani! 38 fok felett a testhőmérséklet már nem csak hasznos, de meg is terheli az emberi szervezetet, és a velejáró rossz közérzet, kísérő tünetek is indokolják a láz csillapítását. Ezt kétféle módon tehetjük: gyógyszerrel és fizikális eljárással.
- ❖ hogy többféle gyógyszer is alkalmas a láz csillapítására. Régen a szalicilsav vegyületei (Aszpirin, Kalmopyrin) és a kinin volt leginkább használatos. Pár évtizede az amidazofent használtuk leggyakrabban. Napjainkban a paracetamol tartalmú szerek kerültek előtérbe. Ez utóbbiakból sokféle készítmény van. Az én véleményem szerint ma is a legjobb lázcsillapító az Algopyrin. Mint minden gyógyszernek, a felsorolt orvosságoknak is lehet enyhébb vagy komolyabb mellékhatása, egyiket sem sorolnám a másik elé ebből a szempontból.
- ❖ hogy szükség esetén a lázcsillapító gyógyszer bevételét ismételni kell. Sokan azt hiszik, ha bevettek egy tablettát, attól majd rögtön megszűnik, vagy lejjebb megy a láz. Ha nem így történik pánikba esnek, pedig önmagában a láztól nem kell megijedni. Nemeszser előfordul, hogy többszöri gyógyszer bevétele után sem megy lejjebb a testhőmérséklet. Ilyenkor sem kell kétségbe esni, 1-2 nap után a legtöbb láz csökkenni fog.
- ❖ hogy gyermekek jobban tűrik a lázat, mint a felnőttek (Kivételt képeznek a csecsemők!). Kisgyermekeknek 10 kg-ig Germicid vagy gyógyszerárban készített 1/2, illetve egész kúpot adhatunk. 25 kg-os gyerek fél tablettát, 40 kg feletti pedig egész Algopyrint kaphat. Paracetamolból (Paracetamol, Rubopen, Panadol tabletták, Panadol szirup, stb.) az adag 3 hónaptól 1 éves korig 50-100 mg. 5-6 éves korban 250 mg, 12-14 éves korban 500 mg egyszerre. Felnőtt 1-2 500 mg-os tablettát vehet be. Az Algopyrin néhány alkalommal akár 2 óránként ismételhető, egyszerre 2 tablettát is bevehető. A paracetamol készítmények adagja 4 óránként ismételhető, egy napon legfeljebb 4x. Egyes orvosok a kétféle lázcsillapítót kombinálva, váltakozva alkalmazzák.
- ❖ hogy 39,5 fok feletti láznál a gyógyszer mellett hűtést is alkalmazzunk. Ez lehet a törzs hűtőborogatása (nem a csuklókra tett vizes ruha!), de jobb a hűtőfürdő. Utóbbi esetén 40 fokos fürdővizet készítünk, ebbe fekdjön a beteg, majd hideg víz hozzákeverésével hűtsük 28 fokig. Ha a láz 39 fok alá süllyedt, a hűtést abba lehet hagyni, ne folytassuk láztalan állapotig!
- ❖ hogy a lázas betegnél különösen fontos a kellő mennyiségű folyadék fogyasztása (víz, tea, limonádé, stb.) Ne igyunk ilyenkor szeszes italt!
- ❖ hogy tartsuk szem előtt, nem maga a láz a betegség, az csupán egy tünet. Az ok megállapítása az orvos dolga.

Dr. Pallós Zoltán háziorvos

2000-2001. évi Megye III. O pécsi csoport tavaszi idényének sorsolása

III. ford. 2001. 04. 08. 16.30
PEAC II. M. - Kővágószőlős 10.30

V. ford. 2001. 04. 22. 16.30
Kővágószőlős - Vókány

VII. ford. 2001. 05. 06. 06.30
Drávaszabolcs-Kővágószőlős

IX. ford. 2001. 05. 20. 17.00
Kővágószőlős- Villány

IV. ford. 2001. 04. 15. 16.30
Lovászhetyén-Kővágószőlős

VI. ford. 2001. 04. 29. 16.30
Pécsvárad II.-Kővágószőlős 14.00

VIII. ford. 2001. 05. 13. 17.00
Kővágószőlős- Gyód

X. ford. 2001. 05. 27. 17.00
Orfű-Kővágószőlős

XI. ford.. 2001.06.03 17.00
Kővágószőlős-Mágocs

Rekultiváció az uránbányászat nyomában

A hazai atomenergia-ipar elmúlt negyedszázada alkalmat kínál arra, hogy röviden bemutassuk az atomenergia-termelés alapjául szolgáló uránipar környezeti következményeit és a környezeti károk mérséklésére irányuló munkákat. E cikk keretei nem engedik meg, hogy átfogó elemzést adjunk valamennyi lényeges kérdéstről, ezért elsősorban az energiatermeléshez legközvetlenebbül kapcsolódó ércdúsítási tevékenység problémáira helyezzük a hangsúlyt. Magyarországon az uránipar létrehozásának kezdetét az 1953-ban indult geológiai kutatásokhoz kapcsolhatjuk. A közel négy évtizeden keresztül végzett bányászati és ércdúsítási tevékenység során mintegy 46,8 millió tonna kőzetet termeltek ki. Az érc vegyi feldolgozása során közel 20 ezer tonna uránt tartalmazó koncentrátumot állítottak elő- a világtermelés 1%-a, amelyet a Szovjetunióba exportáltak. Az uránérc bányászat és-feldolgozás 1997-ben szűnt meg. Ettől kezdve folyik az ipari tevékenységgel okozott környezeti károk felszámolása.

163 hektáron

A kibányászott uránérc radiometrikus dúsítását az érc törése, őrlése sűrítése majd kénsavas feltárása követte. A feltárás során oldatba került uránt anioncserélő gyanta segítségével vonták ki. A gyantáról leoldott uránt sárga csapadék formájában mésztejjel leválasztották, majd kiszáritották. Az így kapott sárga pornak 50-60 %-os az urántartalma. Az ércfeldolgozáshoz összesen mintegy 32 millió m³ vizet, vegyi segédanyagként pedig mintegy 1,9 millió tonna kénsavat, 100 ezer tonna technikai sósavat és 84 ezer tonna ipari sót használtak fel. Az ércfeldolgozás után visszamaradó anyagot az összesen 163 ha kiterjedésű két zagyatározón helyezték el. A zagyterekre juttatott, semlegesített oldatok oldott anyag tartalma (elsősorban magnéziumszulfát és nátrium- klorid) átlagosan 20 g/l volt, a két uráncsaládtól eredő teljes aktivitás 10¹⁵ bq nagyságrendben esett.

A sebgyógyítás

Az ércfeldolgozás káros környezeti következményei elsősorban a zagyatározóktól származnak, mivel az oldatok egy része elszivárgott, így a talajvíz jelentős mértékben elszennyeződött a zagyterek környezetében. A rekultivációs tervek alapján a vízminőség helyreállítása megkezdődött, a zagyterek teljes körű rekultivációja 2004-ig fejeződik be. A zagyterek rekultivációja mellett másik jelentős feladat az Ércdúsító Üzem lebontása, területének sugármentesítése és a kémiai szennyezőktől való megtisztítása. A rekultivációs feladatokhoz tartozik a szennyezett talajok cseréje, valamint a szennyezett talaj –és rétegvizek tisztítása is. A talajok elsősorban sugárszennyezettek, de előfordul szénhidrogén-, sav-, lúg- és nehézfém –szennyezés is. Az eddig végzett felmérések alapján várható, hogy több százezer köbméternyi talaj cseréjét kell elvégezni és részben kémiai kezelésnek, alávetni. Az Ércdúsító Üzem kármentesítése több fázisban valósul meg. Első lépésben megtörtént a technológiai rendszer kiürítése. A kiürítés során kapott nagy urántartalmú anyagokat további feldolgozás céljából elkülönítették, a technológiai hulladéko-

kat pedig jellegüktől függően a zagyatározókra vagy ipari hulladéklerakóba helyezték el, biztosítva a kioldódó urán in situ kémiai megkötését.

Teljes leszerelés- óvatosan

Legnagyobb körültekintést a gépi berendezések kiserelése jelentette, amelyek felületein, esetenként a feldolgozott érc átlagos minőségét messze meghaladó, nem várt mértékű gamma-sugárzást lehetett detektálni, feltehetően a berendezések felületén akkumulálódott radioaktív komponensek miatt. Különös figyelmet kellett fordítani a bizonyos ideig üzemben kívüli hagyott berendezésekben feltapadt és kiszáradt radioaktív anyagok légtérbe jutásának megakadályozására. Legnagyobb gondosságot a koncentrátumszáritó és – csomagoló üzemszám kiserelési munkálatai igényelték, amelyeket többszintű munkavédelmi ellenőrzés mellett végeztek. Egyéni védőfelszereléssel és dózismérőkkel látták el a kiserelési munkákat végző dolgozókat, akik többsége elegendő tapasztalattal rendelkezett a helyi körülményekről. A kiserelt berendezések végleges lerakóhelyre szállítását zárt szállítóeszközökkel végezték, a szükséges biztonsági intézkedések betartása mellett.

Nincs többletsugárterhelés

Az előírt egyéni védőfelszerelések használatának, a körültekintő előkészítésének és végrehajtásának köszönhetően a végtermék üzemszám kiserelési munkálatainak dolgozók többlet sugárterhelése 1-3 mSv érték között maradt a kiserelés három hónapja alatt, ami kb. a háttérsugárzás szintjének felel meg. Az Ércdúsító Üzem kármentesítési, rekultivációs munkái előrehaladott állapotban vannak. Befejeződött a berendezések kiserelése, az épületek többségének lebontása, megkezdtek a sugárszennyezett talajok elszállítását, cseréjét is. Valamennyi munka befejeződik 2002-ben, ezt követően záró dokumentáció elkészítésével kell bizonyítani a kármentesítés eredményességét a hatóságok részére, és megkezdődhet egy, a harmadik évezred követelményeinek megfelelő további hasznosítás előkészítése.

/Környezetvédelem IX. évfolyam 1. számából./

A Cs.K.V.E. KÖVÁGÓSZÖLŐSI CSOPORT HÍREI

Az első és a legfontosabb hírünk, hogy 2001. február 23-án a kövágószőlősi kultúrházban megtartottuk idei közgyűlésünket.

A rendezvényünk helyszínét azért tettük erre a helyre mivel a sok tagszervezettel a létszámunk annyira megnőtt, hogy erre a cserkúti kultúrház már nem volt alkalmas.

A több mint 70 főből álló közgyűlést Szabó Kálmán elnök nyitotta meg és köszöntötte vendégeinket, akik Jónás József Cserkút polgármestere, Bátor József Kövágószőlős polgármestere, Lévai Sándor Kövágótöttös polgármestere, Varga István Bakonya polgármestere, Dr. Vámi Pál ezredes a határőrség képviselőjében, Balogh András alezredes az Uránvárosi Rendőrség parancsnokát, Tóth Tibor alezredes a Baranya Megyei Polgárőr Szövetség frissen megválasztott elnökét, Sándor Tibort Kövágószőlős alpolgármesterét. A megnyitót követően 1 perces néma felállással emlékeztünk Simon Zoltán polgárőr barátunkra, aki súlyos betegség után meghalt.

Elsőként Cserti János ügyvezető alelnök ismertette az egyesület 2000 évi tevékenységéről a beszámolót. Ezt a pénzügyi beszámoló követte, amelyben megtudtuk, hogy mennyit költöttünk, és mennyi

bevétel jött össze tavaly. A költségvetést, majd az alapszabály módosítását a tagság egyhangúlag elfogadta.

Itt került sor a jutalmazásokra is. Tóth Tibor megyei elnök átadta a 2000 évben végzett munka elismeréseként azt a serleget, melyet a Megyei Polgárőr Szövetség adományozott a legjobb polgárőr egyesületnek.

Az elnöki dicséretre is itt került sor, melyet igen sokan vehettek át. Kövágószőlősről Bátor József polgármester, Sándor Tibor alpolgármester, Sörös Ferenc, Gáspár Ferenc, Orsós Sándor, Vastag Gábor. Természetesen a legvégén szintén nem maradtak el a dicséző szavak, melyet vendégeinktől kaptunk, és megmondjuk őszintén nagyon jól esett.

A végén Szabó Kálmán bezárta a közgyűlést, mely után a vezetőség a vendégekkel még egy kis baráti beszélgetést tartott.

"Védd a másét, hogy a sajátod is biztonságban legyen!"

CZ. A. alelnök

RENĐŐRSÉGI HÍREK

Sajnos az elmúlt időszakban igen sok minden történt a faluban, február 14-én EF kövágószőlősi lakost a Cserkútra vezető úton elütötték, és segítségnyújtás nélkül tovább hajtottak Cserkút irányába. Mivel a nyomozás még tart, bővebb információt még írni nem tudok, de kérem, aki valamit tud az esettel kapcsolatban, jelezze felém.

Egy pécsi lakos, aki Kövágószőlősen él feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki az Újtelepi garázssoron lévő garázsába behatolt és onnan különböző értékeket tulajdonított el. Varga Zsolt nyomozóval összefogva sikerült az elkövetőt elfogni, akinél a házkutatás során az eltulajdonított értékek egy részét megtaláltunk.

A IV-V-ös üzemi elágazónál sikerült elfogni egy vidéki személyt, aki a Ladájának a rendszámablájával ill. egy másik gépkocsi alvázának számával variált. Ellene egyedi azonosító meghamisítása miatt indult eljárás.

A Baranyametall KFT. tett feljelentést mivel telephelyükről nagy mennyiségű vörösrezet tulajdonítottak el. A nyomozás tart és kérem a lakosságot, aki ezzel kapcsolatban bármilyen felvilágosítást tud adni, szintén jelezze felém.

Előre is köszönöm.

CZ. A. körzeti megbízott

NÉV:..... CÍM:.....

Gyerekek figyelem! Közeleg a Húsvét, lehet készülödni a tojásfestéshez. Színezzétek ki a mellékelt rajzot és dobjátok be azt az élelmiszerboltokban található dobozokba. A három legszebb színezést jutalmazza a ZSBK.

ELADÓ

**925 m² szőlő,
kert, gyümölcsös,
szerszámtároló,
szőlőprés, kád
Érdeklődni:
374-238-as
telefonon lehet.**

Az árvízkarosultak megsegítése

A Zsongorkó Baráti Kör tagsága a tiszai árvízkarosultjainak megsegítésére ötven ezer forint támogatást szavazott meg. Az összeget a Magyar Máltai Szeretet szolgálát 10300002-20102898-70073285 számú számlájára már át is utaltuk.

Vezetőség

Szöllősi Hírek

Készült 500 példányban
Felelős kiadó
Holota Jenő
Felelős szerkesztő:
Sándor Tibor
Szerkesztőség:
Kövágószőlős Széchenyi
u. 4/1

Nyomdai munka:
Agora Nyomda Pécs